

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозять:
 в Австрії:
 на цілий рік 30 кор
 на пів року 10 кор
 на чверть року 3 кор
 на місяць 170 кор
 За границю
 на цілий рік 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі часо по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости, віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що неділя і руских сьмоді 5 год. пополудни.
 Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під п. І. пл. Домбровського (Хорунчини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.
 Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламация неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звычайні приймають ся по ціні 20 с. від строчки, а в «Надсланим» 40 с. від строчки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від строчки.

Австрія супроти угорского пересилена.

(X) Як тісно вяжуть ся інтереси Австрії з угорскими подіями, показує найвишнійше та обставина, що міністер-президент бар. Гавча після першої промови, котрою минушого вівторка відкрив осінню сесию державної ради, вважав конечним доповнити свої виводи на засіданю в п'ятницю. Здавало ся, що вторкові виводи бар. Гавча були так рішучі і ясні що до відносин Австрії до Угорщини і що до спільних справ монархії, що нічого не требаб додавати. Тимчасом вражінє коронної програми поданої представникам зєдиненої угорської лівниці та погляди малярского дневникарства і суспільства про 3-тю точку сеї програми що до ревізії австро-угорского союзу з 1867, приневолити бар. Гавча в п'ятницю знов забрати слово в посольській палаті, щоби висловити становище австрийского правительства в тій справі. Поясненє сеї точки коронної програми подав уже в дневниках угорский міністер-президент після четвергового послуханя у монарха, але й австрийский міністер-президент вважав своїм обовязком з урядового місця зазначити становище австрийского правительства. Ся ревізійна точка (3-тя) коронної програми звучить: «Ревізія 1867-их основ, о скілько розходить ся о економічні або інші питання, що доторкують ся взємнє між Австрією а Угорщиною, послїдує не односторонно між Коронаю а Угорщиною, лише дорогою залежного від монаршої санкції компромісу між обома державами монархії при участі обоупільних правительств і ad hoc іменованих депутатий парламентарних».

Хоч кождий з парламентарних відносинами ознакомлений знав се дуже добре, що та стилізация говорить про іменовані

обопільними парламентарними депутатий, мимо того угорскі політики і дневникарі накинупи ся з великим завязтем на те мнїме порушенє угорской конститудії і почали з того робити неможливі висновки. Супроти того угорский міністер-президент дав автентичне поясненє, але хоч оно може зовсім успокоїти Малярів, ударяють они в друге крисо великого дзвона і кажуть, що таке поясненє коронної програми подане в дневниках на основі вислову бар. Ферварого не має значіння і вартости, хоч в часі відроченя угорского союзу бар. Ферварі не мав спромоги деінде сего поясненя подати.

Тимто і бар. Гавча вважав конечною потребою в п'ятницю в посольській палаті зазначити в сій справі становище австрийского правительства. Він зазначив знов, що стоїть неохотно на становищі спільности монархії і що правительство держить ся переведених умов і зобовязань. Але так само рішучо заявив бар. Гавча, що австрийске правительство має передо всім дбати про австрийскі інтереси. Указав також на се, що булоб вельми пригідно вислати обопільні депутатий парламентарні для полагоди спільних інтересів і взємнє між Австрією а Угорщиною. З особливим притиском зазначив бар. Гавча, що на економічній основі мусить найтти ся дорога, що доведе до компромісу, а сей виїде в користь обидвох держав і монархії, та в користь народів.

Становище австрийского правительства а також становище Корони зазначено бар. Гавчом в тій промові так виразно і ясно, що угорскі політики не повинні би що до того мати ніякого сумніву, хіба лише з того погляду, що се висловлено устами австрийского міністра-президента. Як уже у вторковій промові зазначив бар. Гавча ясно становище австрийского правительства що до взємнє між Австрією а Угорщиною, так тепер заявив се знов ще яснійше і виразнійше і ніхто не може мати

в тій справі ніяких сумнівів. Можна би отже сподівати ся, що річ бар. Гавча розвіє також в Угорщині всякі сумніви і причинить ся до успокоєннє розгорочених там умів, а з другою боку і в поодиноких австрийских кругах політичних, котрі могли бути в дечім непевні, причинить ся до розясненя. Вправді в деяких політичних таборах австрийских добачують в річ бар. Гавча в і дві рот австрийского правительства, однак предметове і річеве порівнанє заяви бар. Гавча з вівторка з доповненєм поданим в п'ятницю може кождого переконати о тім, що австрийске правительство признає ненарушні права Угорщиною, але застерігає собі свій вплив і полагоду взємнє австро-угорских ліше при обопільнім порозуміню. Наколи угорска зєдинена лівниця справді бажає мирної полагоди справи, то дорога до мира находить ся близше, як думають непримиримі політики угорскі. Як раз в тій третій точці коронної програми повинна зєдинена угорска лівниця глядіти виходу із сеї блуканни в зачарованім колесі, в яким она опинила ся. Пильнуючи однак ненарушимости прав і конститудії Угорщини, повинні угорскі політики також тямити, що й Австрія бажає обезпечити свої інтереси і не може допустити до того, щоби там, де розходить ся також о єї участь, рішено без неї, як се стало ся дивним дивом в 1867 р., так що она була приневолена погодити ся вже з довершеним фактом. Хоч як слабій і немічній внутрішній парламент австрийский, то не згодить ся він на те, щоби Угорщина рішала о спільних справах монархії без участі Австрії. Нехай Малярі бережуть своїх прав, але нехай пошанують також запоручені законами права Австрії звязаної з Угорщиною прагматичною сакцією.

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевиц і його творчість.

(Дальше).

Та того рода поеми — се тільки спорадичне явище у Гушалевица. От зараз усі прочі думи в обговорюваній книжці не мають ніякої або тільки дуже незначну літературну стійність. Крім мови, котра становить уже слабу сторону Гушалевицевої творчости, являють ся самі складні думи такіх незручних, що викликає часами комізм місто поважного настрою.

Із дрібних віршів заслугоє на увагу «Игра ангела з дитятем»¹⁾ — всьо проче без найменшої навіть історичної не то артистичної вартости. Оттак представлять ся під оглядом змісту перша московфільська збірка віршів на галицькій Русі. Дійсно Гушалевиц мав причину до поважних обав, вивускаючи таку книжку в сьвіт. Навіть на свій час представлять ся вона дуже слабенько.

Цікава ще з деякого погляду мова «Цвіт-ів». Вона у переважній частині ще народня українська

ська із сильного людowego диалекту; одначе уже ту і там виглядає несміло великорущина, яка разом з попередною та з елементами церковно-славянщини творить дивну язикову мішанину в роді:

«Посредѣ волнѣ
 Плыветъ мой чолнѣ;
 Вода реветъ,
 Окрестъ вимѣ бьетъ —
 Гуляй бурхай
 Мой чолнѣ въ внѣ край,
 А вѣтрѣ шумить
 Тольня блистить
 И громъ гримить —
 Встремилсь верхъ скалъ
 И зновѣ уналъ,
 И взнесѣ ся зновѣ
 На хрестѣ волять.
 Волнѣсь несутьъ,
 Близъ чолна бють.
 Тѣнь ночнихъ марѣ
 Глядитъ изъ хмарѣ —
 Только одна
 Мутна зоря
 Слабѣ промень шлетъ;
 Чолнѣ въ даль плыветъ —

Близъ береговѣ
 Вержетъ вѣтровѣ
 Силой въ скалу
 Скончалъ путь всю!²⁾

Справді читач дістає аж завороту голови від тих страшних язикових дивоглядів та диссонансів! Мимоволі збирає нас див, як могло щось подібного зродити ся в голові автора таких будь що будь мелодійних пісень, як «Мир вам, братя», «Красна зоре» і т. д.

Та Гушалевиц не відчував вілай, як тяжко він блудить. Він іде від тепер чим раз дальше тою дорогою і робить зі своїх поезий — із трудом склеювані проби писати великорущиною. Повного знання великоруської мови не осягнув він ніколи, — серед тодішніх відносин у Галиччій було се преці дуже трудною річю — дійшов хіба до того, що зміг надати своїм поезиям переважно великоруський підклад.

(Дальше буде).

¹⁾ Ibid. стор. 42—43. Змістом сього твору — змальованнє безмежного щастя дитини, що живе своїми чистими гадками із ангелами.

²⁾ Ibid. стор. 41. Наведенъ — се стухотвір «Мой чолнѣ».

